

Kungälv's Naturskyddsförening
Stenungsunds Naturskyddsförening
Kungälv'sornitologerna

Till Länsstyrelsen i Västra Götaland
403 40 Göteborg

Begäran om åtgärder betr. Natura 2000 - områden i Svartedalens naturreservat (SE520142 Svartedalen och SE0520166 Svartedalens naturskogar) inför prövningen av den planerade 400 Kv kraftledningen mellan Skogsäter och Ingelskärr (9KS2023/1258 - 4).

Bakgrund

Rubricerade föreningar har tagit del av Svenska Kraftnäts underlag (MKB) och kan konstatera att Det nordliga alternativet direkt berör Svartedalens naturreservat och Natura 2000-områden enligt både habitatdirektivet och fågeldirektivet men även det södra alternativet berör indirekt de båda Natura 2000-områden (gäller även påverkan av planer och projekt utanför Natura 2000-området enligt habitatdirektivet 6:3 - 4). Föreningarna kommer att lämna sina remissvar till Svenska Kraftnät och kommer i samband därmed att utveckla sin talan vad gäller ledningsalternativen.

I Svartedalens naturreservat (drygt 3000 ha) får skogsbruk bedrivas i det s.k. "skogsbruksområdet" (1305 ha, ca 43 % av reservatet). Natura 2000 – för fågellivet (ca 12 fågelarter) omfattar i stort sett hela naturreservatet och habitatdirektivet (särskilt utpekade skyddsvärda naturtyper) täcker 1838 ha av reservatet (se karta i fig 1 nedan). Vi vill erinra om att Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för Natura 2000-områdena och att god bevarandestatus för att dessa arter och deras livsmiljöer upprätthålls i området. Det gäller även för naturtyperna i den del som omfattas av habitatdirektivet.

Rådande nuläge i Svartedalens naturreservat och Natura 2000 – områden

Samtliga föreningar kan idag konstatera att det bedrivs ett mycket omfattande och ingripande skogsbruk i Svartedalens naturreservat och Natura 2000-områden. I mycket snabb takt har äldre skogsbestånd avverkats i stora delar av reservatet. Föreningarna har regelmässigt kontaktat både Länsstyrelsen och Skogsstyrelsen och lämnat synpunkter på planerade avverkningar, men ofta utan att få svar trots begäran om det. Ett färskt tydligt exempel där avverkning heller inte borde ha skett är ett ca 14,6 ha skogsområde med upp till 115 årig gran- och tallskog vid torpet Källdala i sydöstra Svartedalen. Länsstyrelsen hade inga synpunkter på denna avverkning (Dnr 18777 - 2024, se även bifogade foton). Avverkningen ägde dessutom rum i april och början av maj, då man inte skall avverka för fågellivets skull. Vi har kunnat konstatera att fler särskilt utpekade skyddsvärda fågelarter och

deras revir har drabbats och gått förlorade till följd av skogsbruket. Det gäller minst tre sparvugglerevir (bl.a. vid Bokedalen), och revir för järpe och spillkråka. Det gäller sannolikt även tidigare spelplats för tjäder i södra Svartedalen. Med alla hyggen i Natura 2000-områdena kommer stor påverkan och skada även ske på landskapsnivå. Gammal varierade skogsbestånd ersatts alltmer av monokulturer med planterad gran och t.o.m. lärk. Vid kontakt med Skogsstyrelsen och Länsstyrelsen har vi erfårit att ärenden rörande skogliga åtgärder återkommande faller mellan stolarna. Länsstyrelsen hänvisar ärendet till Skogsstyrelsen och vice versa, nu senast gällande avverkningen av den gamla tallskogen vid Källdala (Dnr. Lnst. 18777 - 2024). Vi vill också nämna att det finns flera värdefulla naturområden som berörs av det södra alternativet och som måste utredas närmare i en fördjupad MKB som även beaktar kumulativ påverkan.

Den planerade kraftledningen och Natura 2000 - områdena och utpekade naturvärden

Den planerade kraftledningen kommer oavsett ledningsalternativ att medföra stora ingrepp för berörda utpekade naturvärden såväl i som i anslutning till Svartedalens naturreservat och Natura 2000-områden. Det kommer att medföra barriärverkan, habitatförluster och förlust eller skada på särskilt skyddsvärda naturtyper och revir för utpekade Natura 2000-arter (tex mycket stor barriärverkan över Göta älv och vid Håltjesjön i reservatet det nordliga alternativet). Därtill kan adderas det pågående skogsbruket och dess effekter och påverkan både inne i och i anslutning till reservatet. Värdefulla habitat, även utpekade Natura 2000-habitat, för utpekade fågelarter har gått förlorade. Svenska Kraftnät har i sitt remissunderlag inte belyst den samlade kumulativa påverkan av planerade åtgärder. Svenska Kraftnät har heller inte tagit upp kompensationsåtgärder, tex. skydd av skogsmark i "skogsbruksområdet" i naturreservatet eller i anslutning till detta. T.ex. i angränsande tidigare kronoparker i Hålt och Grandalen.

I remissunderlaget nämns endast vissa begränsade kompensatoriska åtgärder vilket juridiskt är en helt annan sak. Detta måste belysas i en fördjupad MKB.

Begäran om åtgärder för skydd av utpekade Natura 2000-värden

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för Svartedalens Natura 2000 – områden, för utpekade naturtyper samt för att god bevarandestatus upprätthålls för särskilt utpekade arter.

Berörda föreningar begär därför- med stöd av ovanstående

-att Länsstyrelsen klagör vilken myndighet som har ansvar för skogliga åtgärder och ingrepp i Svartedalens Natura 2000-områden och vilken myndighet som har ansvar för vad. Ärendena ramlar mellan stolarna.

-att Länsstyrelsen uppdaterar bevarandeplanerna och statusen för berörda naturtyper och utpekade skyddsvärda arter i Natura 2000-områdena. Enligt uppgift från Länsstyrelsen har den senaste uppdateringen inte skett och tidsintervallet för denna har inte beaktats. Denna uppdatering (med fågelinventeringar etc) måste ske innan beslut kan tas gällande alternativet med kraftledningsdragningen genom Svartedalens Natura 2000 – områdena.

- att Länsstyrelsen tillser att kumulativa aspekter redovisas och att kompensationsåtgärder i form av skydd av värdefull skogsmark i eller kring "skogsbruksområdet" utreds och tillskrivs Svenska Kraftnät inför prövningen av Energimarknadsinspektionen. MKB:en rörande kraftledningsalternativen är

otillräcklig och måste fördjupas med fågelinventeringar för båda alternativen. Det gäller både utpekade skyddsvärda fågelarter, naturtyper och rödlistade arter.

Vi vill även förtydliga följande:

”För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000 - område. Detta kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000 – området, om det kan påverka miljön i området (miljöbalken 7 kap §§ 27 - 29).”

Kungälv den 14 maj 2024

Föreningen Rädda Svartedalens Vildmark

Kåre Ström
Ordförande
Tvetgatan 277
442 33 Kungälv
karestrom@telia.com

Stig Johannesson
Sekreterare
Munkegårdegatan 355
442 41 Kungälv
stig.johannesson@outlook.com

Kopia till: Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen och EU-kommissionen.

Fig 1. EU – Fåglar och skogsbruk i Svartedalens Natura 2000-område. (Källa MN Naturdokumenta 2013

EU - fåglar och skogsbruk i Svartedalens Natura 2000-område

